

Srpski književni glasnik

Андреј Вукотић

С Р П С К И

К Њ И Ж Е В Н И Г Л А С Н И К .

УРЕДНИЦИ:

ПАВЛЕ ПОПОВИЋ И ДР. ЈОВАН СКЕРЛИЋ.

КЊИГА ШЕСНАЕСТА.

БЕОГРАД:

ШТАМПАРИЈА СВЕТОЗАРА НИКОЛИЋА, ОБИЛИЋЕВ ВЕНАЦ, БР. 2.]

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЛИСТА :

СКОПЉАНСКА УЛИЦА БР. 9.

Но ваља знати да у многим румунским селима има још и Срба, који често пута у неким селима чине већину становништва.

Вођење статистике становништва помоћу пописа започето је у Србији још у јуну 1834 г. Тада је према тадашњим могућностима извршен први доста тачан попис становништва и непокретног имања Србије, поглавито с обзиром на две најважније потребе: на порезу и на војску. Сви су други подаци изостављени. Из тих разлога нису издвојени ни Румуни као засебни становници, но су бројени уједно са Србима. Из истих разлога тако је бројено становништво Србије и у многим доцнијим пописима, те због тога не налазимо Румуне издвојене ни у подацима пописа од 1841 и 1843 год., и за то време не можемо ништа рећи о њиховоме бројноме стању. У попису од 1846 г. било је у поменутом четири округа *у местима у којима живе Румуни*:

у округу црноречком	19545	Румуна и	18719	Срба
„ „ Ђуприском	7348	„ „	35563	„
„ „ пожаревачком	36696	„ „	62999	„
„ „ крајинском	33626	„ „	18272	„
Свега	97215	„ „	135553	„ ¹

У број Срба овде нису рачунати они Срби који живе у српским селима поменутих округа.

Из штампаних података пописа од 1850 такође се не може одредити број Румуна у Србији. Међутим, како нас уверава економско-статистичко одељење Министарства Финансија „пописом од 1850 год. снимљена су и она места у којима Власи чисто или помешано са Србима живе, и то тако да се приближно — са највише 5% погрешке, — назначити може колико у ком крају и Влаха у Србији живи“² те се на тај начин изналази да је 1850 било у Србији око 104.343 Румуна на 828.999 Срба.

¹ В. Јакшић, О племенномъ составѣ населенія въ Княжествѣ Сербскомъ, С. Петербургъ, 1873., стр. 20—21.

² Државопис Србије, св. I, стр. 91.

Из објављених података пописа од 1854 г., број се Румуна такође може видети.

По пописним подацима из 1859 било је у Србији у она четири округа у којима Румуни живе:

у округу црноречком	24232 Румуна и	22658 Срба
„ „ ђуприском	8064 „ „	41852 „
„ „ пожаревачком	47690 „ „	74969 „
„ „ крајинском	42607 „ „	20304 „
Свега	122595 „ „	159783 „

Из података пописа становништва Србије од 1863 г., не види се број румунског становништва.

Пописом становништва Србије од октобра 1866 г. нађено је у Србији:

у Београду	33 Румуна и	24612 Срба
„ Топчидеру	— „ „	156 „
„ округу алексиначком	— „ „	48136 „
„ „ београдском	— „ „	63880 „
„ „ ваљевском	— „ „	83483 „
„ „ књажевачком	— „ „	55079 „
„ „ крагујевачком	6 „ „	98141 „
„ „ крајинском	42852 „ „	70293 „
„ „ крушевачком	— „ „	67439 „
„ „ подринском	— „ „	48827 „
„ „ пожаревачком	48507 „ „	140601 „
„ „ рудничком	1 „ „	47467 „
„ „ смедеревском	30 „ „	60077 „
„ „ ужичком	— „ „	104377 „
„ „ црноречком	26056 „ „	53284 „
„ „ чачанском	— „ „	58037 „
„ „ шабачком	— „ „	73619 „
„ „ ђупријском	9840 „ „	55884 „
„ „ јагодинском	1 „ „	62184 „
Свега	127326 „ „	1215576 „ ¹

Из података пописа од 1874 опет се број Румуна не може видети.

По подацима пописа од 1884 г. у Србији је било:

¹ Државни попис Србије, св III, стр. 100.

ОКРУЗИ и МЕСТА	РУМУНА							СРБА						
	По варошима			По селима			СВЕГА	По варошима			По селима			СВЕГА
	муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега		муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега	
алексиначки	—	—	—	—	—	—	—	3940	3562	7532	30271	29003	59277	66809
београдски	—	—	—	—	—	—	—	1631	1431	3092	42223	40377	82605	83693
ваљевски	—	—	—	—	—	—	—	4445	3184	7639	45390	44406	89796	97435
врањски	2	2	4	—	—	—	4	448	4267	8747	29289	27834	57123	65370
јагодински	1	1	2	—	—	—	2	3368	3113	6511	31631	30575	62203	68717
књажевачки	1	2	3	—	—	—	3	1798	1664	3462	29318	28531	58390	62361
крагујевачки	—	4	4	2	—	2	6	8400	6317	15017	52321	51485	103806	118823
крајински	1607	1123	3030	24790	24199	48989	52019	3933	3512	7445	11183	11221	22704	30149
крушевачки	2	1	3	—	—	—	3	3719	3071	6790	37775	37072	74847	81637
нишки	3	4	7	5	—	5	12	13765	12727	26492	53426	51036	104462	130934
пиротски	1	—	1	—	—	—	1	4704	4186	9190	31391	32961	67355	76545
подрински	—	—	—	—	—	—	—	1807	1532	3369	28935	28846	57781	61150
пожаревачки	750	615	1365	28787	27416	56203	57568	9401	8146	17547	52284	50937	103255	120802
руднички	1	1	2	—	—	—	2	769	524	1293	28898	28390	57588	58831
смедеревски	29	20	49	—	—	—	49	4176	3523	7999	40523	39742	80263	88261
топлички	—	—	—	—	—	—	—	2339	2130	4469	34364	31068	65432	69901
ћупријски	68	28	96	5368	5157	10523	10621	7619	6853	14172	22107	21231	43333	57810
ужички	—	—	—	—	—	—	—	5198	4611	9809	59028	59353	118381	128190
црногорски	281	263	544	14725	14082	28807	29351	1269	1074	2343	13147	12542	25689	28032
чачански	3	—	3	—	—	—	3	3491	2558	6049	36394	36315	72709	78758
шабачки	—	—	—	—	—	—	—	5211	4332	9543	40232	39122	79154	89197
Београд	43	40	83	—	—	—	83	15890	12071	27891	—	—	—	27891
Свега	2792	2404	6196	83677	70854	144531	149727	111723	94978	206701	753942	732730	1487672	1693373

¹ Државопис Србије, св. VI, стр. 259, 263 и 267.

По попису од 31. децембра 1890 било је у Србији:

ОКРУЗИ и МЕСТА	РУМУНА							СРБА						
	По варошима			По селима			СВЕГА	По варошима			По селима			СВЕГА
	муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега		муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега	
ваљевски	2	—	2	46	27	73	75	5532	3606	9138	51027	49907	100934	116072
врањски	1	1	2	9	1	10	12	11227	10366	21493	63023	59599	122622	144115
крагујевачки	14	8	22	8	2	10	32	11258	8476	19734	59871	59456	119327	139061
крајински	1700	1582	3282	24995	24634	49629	52191	4443	3870	8313	14031	13579	27610	35923
крушевачки	16	1	17	72	55	127	144	8109	6248	14357	66926	65331	132308	146664
моравски	109	55	164	4182	4127	8309	8473	12733	16871	23604	63411	61875	125286	148890
пиротски	—	1	1	—	1	1	2	7511	6829	14340	53019	51401	104420	118823
подрински	23	5	28	4	2	6	34	7562	6172	13734	78862	77844	156706	170440
подунавски	71	58	129	346	278	624	753	6697	5132	11829	94916	92457	187373	199202
пожаревачки	905	712	1617	25501	24697	50198	51815	11577	9372	20949	63358	62259	125617	146566
руднички	—	1	1	—	1	1	2	6028	3555	9583	70748	70168	140916	150599
тимошки	—	—	—	—	2	2	2	4021	2891	6912	42130	41489	83619	90539
топлички	1	—	1	2	2	4	5	3218	2703	5921	58530	54702	113232	119153
ужички	—	—	—	—	—	—	—	5837	4373	10241	62875	64090	126965	137179
црногорски	174	133	307	14523	14214	28737	29044	3610	2732	6342	16160	16064	3224	38566
Београд	131	61	195	—	—	—	195	26413	16823	43236	—	—	—	43236
Ниш	177	8	185	—	—	—	185	9824	7039	16923	—	—	—	16923
Свега	3927	2626	5953	69688	68043	137731	143684	145561	111225	256786	858887	840271	1699158	1955944 ¹

: Статистике Краљевине Србије, књ. I, део V, стр. 114—115.

По попису од 31 децембра 1895, било је :

ОКРУЗИ и МЕСТА	Р У М У Н А							С Р Б А						
	По варошима			По селима			СВЕГА	По варошима			По селима			СВЕГА
	муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега		муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега	
ваљевски	9	4	13	17	9	26	39	6059	4213	10272	54285	53199	107485	117757
врањски	—	1	1	25	19	44	45	11324	10679	22003	68760	65375	134135	156138
крагујевачки	82	16	98	3	—	3	101	11760	8779	20539	62356	62123	12449	145018
крајински	1225	1159	2384	26246	25934	52180	54582	4885	4310	9195	13817	13645	27463	36658
крушевачки	8	1	9	127	144	271	280	7990	6365	14355	71992	70725	142272	157082
моравски	117	47	164	4596	4523	9119	9283	13737	11971	25708	69131	66978	136109	161817
пиротски	6	11	17	—	4	4	21	7869	6884	14753	55515	53929	109444	124193
подрински	4	4	8	118	105	223	231	8408	6473	14881	83957	82795	166752	181633
подунавски	109	99	208	214	148	362	570	7396	5645	13041	102590	100187	202786	215827
пожаревачки	1444	1034	2478	28829	28004	56833	59011	13054	10917	23971	64551	63345	127896	151867
руднички	1	4	5	10	5	15	20	609	816	9855	75212	74284	149496	159351
тимочки	—	1	1	45	62	107	108	4068	2996	7064	44919	44087	89006	96070
топлички	3	1	4	1	1	2	6	3750	2889	6639	64295	60264	124559	131198
ужички	1	2	3	—	—	—	3	5537	4500	10037	67152	67866	135018	145055
црноречки	222	189	411	17357	16996	34353	34797	4111	2567	7378	15156	15011	130197	37575
Београд	168	119	287	—	—	—	287	29317	18664	47981	—	—	—	47981
Ниш	111	15	126	—	—	—	126	10764	7494	18258	—	—	—	18258
Свега	3243	2707	5950	77606	75954	153560	159510	156368	119562	275930	913699	893853	1807552	2083482

¹ Статистика Краљевине Србије, књ. XIII, стр. 276.

По попису од 31 децембра 1900. било је:

ОКРУЗИ и МЕСТО	РУМУНА							СРБА						
	По варошима			По селима			СВЕГА	По варошима			По селима			СВЕГА
	муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега		муш.	жен.	Свега	муш.	жен.	Свега	
београдски	36	25	61	136	130	266	327	2200	1718	3918	59630	57479	117169	121087
ваљевски	13	—	13	47	46	93	106	739	4560	11939	58844	57517	116361	128300
врањски	5	18	23	2	—	2	25	14370	13293	27663	90605	87182	177787	205420
крагујевачки	60	30	90	9	1	10	100	16170	12366	28774	64062	64176	128238	157012
крајински	1063	1026	2089	21640	21988	43558	45647	5723	4520	10243	20312	20013	40325	50563
крушевачки	13	4	17	4	6	10	27	6049	4074	10123	63077	62602	125679	135802
моравски	74	24	98	4358	4317	8675	8773	14033	12153	26186	67251	65604	133855	159041
нишки	36	7	43	—	3	3	46	17727	11175	28902	71281	67412	139693	169595
пиротски	14	4	18	—	3	3	21	6454	5167	11621	42308	4076	83073	94694
подрински	5	1	6	295	308	603	611	8753	6308	15561	90241	90003	180944	196505
пожаревачки	690	621	1311	20174	19972	40146	41457	1019	13262	30281	76839	75803	152642	182923
руднички	5	4	9	4	—	4	13	7450	4632	12142	91241	90850	182091	194233
смедеревски	18	36	54	93	58	151	206	6385	5420	12305	53539	53691	107234	119539
тимочки	210	138	348	12386	12017	24433	24781	8943	5302	14245	47178	47057	94235	108480
топлички	2	—	2	—	—	—	2	3621	3082	6703	42416	39623	82039	88742
ужички	3	—	3	—	—	—	3	6345	4241	10786	60012	60518	120530	131316
Београд	183	104	287	—	—	—	287	8352	21942	56294	—	—	—	56294
Свега	2430	2042	4472	59148	58809	117957	122429	183911	133775	317686	999596	981269	1980865	2298551

¹ Статистика Краљ. Србије, књ. XXIV. стр. 98, 100—101.